

Terugkeren naar de Heemkunde-site kan via de *Terugknop*.
U vindt de *terugknop* bovenin uw scherm, meestal uiterst linksboven.

Gemeente	: Boxtel	Objectnr.	: BOX-53
Plaats + postcode	: Boxtel 5281 RA	Bladnr.	: 2
Straat + nummer	: Eindhovenseweg 12		
Kad. aanduiding	: E 1743		
Datum	: juli 1991		
Eigenaar	: G. Ninaber van Eijben	Negatiefnr.	: N10-13
Aard object	: gebouw met erf	Staat v. onderhoud	: goed
Huidige functie	: toonkamer en meubelopslag		
Oorspr. functie	: stoomwasserij	Kwalificatie	: cat. 1
Opdrachtgever	: Van Velsen*	Bescherming	: gemeente
Bouwjaar	: ca. 1880		
Bouwtype	: fabrieksgebouw		
Bouwstijl	: `rondboogstijl`		

Beschrijving: Nabij de Dommel gelegen voormalig stoomwasserij-complex; tussen het complex en de Dommel de voormalige bleek; op het open erf voorts een linde en eik van ca. 200cm omtrek; aan het complex, dat enigszins terug ligt van de weg, is aan de voorzijde later een woonhuis gebouwd (indifferent). / Het hoofd-gebouw beslaat een rechthoekige plattegrond en telt twee bouwlagen met een zold-er onder een schilddak met de nok (gekken op de nokeinden) evenwijdig aan de straat; aan de achterzijde hiervan een dito, eenlaags volume en aan de linkerzijde het eenlaags, voormalige machinehuis onder zadeldak tussen tuitgevels; achter deze oorspronkelijke bebouwing diverse latere (indifferente) uitbreidingen. / Het in kruisverband opgetrokken metselwerk van de bakstenen panden is witgeschilderd (secundair); alle daken zijn gedekt met blauwe bouletpannen. / Van het hoofdvolume is de vijf traveeën brede voorgevel op de begane grond grotendeels aan het oog onttrokken door een latere aanbouw (een verbindingslid tussen het bedrijfsgebouw en het ervoor gelegen woonhuis); symmetrische opzet, waarbij de middentravee, geflankeerd door pilasters, eindigt in een tuitgevel met uitgemetselde aanzetstenen, een klimmende tandlijst en een ijzeren roosvenster; op de verdieping in de middentravee een deur met bovenlicht (voorheen een laadluik?) en in de traveeën aan weerskanten hiervan zesruits stolpvensters; op de begane grond nog één groot venster (met secundaire roedeverdeling) in het zicht; identieke zijgevels met in het midden een deur met bovenlicht, aan weerskanten geflankeerd door een groot venster (met secundaire roedeverdeling); op de verdieping drie zesruits stolpvensters als voornoemd. Alle vensters met hardstenen lekdorpels en anderhalfsteens strekken; voorts gietijzeren palmetankers, een omgaande, gecementeerde en grijs geschilderde gecementeerde plint en een omgaande, geprofileerde, opliggende bakgoot.

De voorgevel van het voormalige machinehuis: tuitgevel met hoekpilasters en uit-kragende `kapitelen', klimmende tandlijst, gietijzeren rozetankers en in de top een gietijzeren roosvenster; voorts twee kleine ijzeren rondboogvensters (karakteristiek element van veel 19de eeuwse fabrieksgebouwen; vandaar de zogenaamde `rondboogstijl'); een groot roedeverdeeld ijzeren rondboogvenster bevindt zich nog om de hoek in de linker zijgevel; voorts een omgaande, gecementeerde en grijs geschilderde plint en een omgaande, geprofileerde, opliggende bakgoot. Achtergevel met identieke topgevel als aan de voorzijde. / Van het inwendige van het hoofdgebouw is nog vermeldenswaard de in terrazzo uitgevoerde fabrieksvloer.

Motivering: Voormalig stoomwasserij-complex uit ca. 1880. / Van architectuurhistorische waarde vanwege het bouwtype en de bouwstijl, alsmede vanwege de rede-lijk gave hoofdvorm en detaillering. Bovendien van waarde als monument van bedrijf en techniek. / Situeringswaarde als markant historisch ensemble aan de Eindhovenseweg, waarbij de oorspronkelijke functionele ligging (met bleekweide) aan de Dommel nog intact is. / Het complex is van historische waarde als zeldzaam restant van de voorheen voor Boxtel kenmerkende waterij-industrie, en als zodanig van waarde voor de sociaal-economische geschiedenis van Boxtel.

Opmerkingen: * Opgericht als Wasserij van Velsen, later eigendom van de families Van Haaren-Spierings, Giesbers, Van Oerle./1934: uitbreiding aan de achterzijde.

Lit./Archief: Archief B.W.T., nr. 762 (1934). *De monumenten van Noord-Brabant, cultuurhistorische inventarisatie, Boxtel/Liempde, 1986, p. 35.*
P. Nijhof, *Oude fabrieksgebouwen in Nederland*, Amsterdam 1985, pp. 184-185.

